

P O S U D E K
vedoucího rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Kristýna Uhlířová

Název práce: Pojetí vyživovací povinnosti v občanském právu

Jméno a příjmení školitele: Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Kontrola na plagiáty: shoda < 5% (22. 11. 2018)

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila téma poměrně aktuální, které jistě zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, a to i s ohledem na rekodifikaci soukromého práva. Svou prací se dotkla hned několika diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou vyživovací povinnosti. Autorka v úvodu své práce jasně vymezuje její cíle s vědomím, že téma je široké s poměrně detailní judikaturou a v literatuře tuzemské oblíbené. Vlastní metody práce a přístupu nejsou v úvodu zřetelně naznačeny, nicméně v práci samé je uplatněna základní deskriptivně-kompilační metoda, která je zdařile argumentačně rozvíjena, aby nakonec autorka dospěla k syntetizujícímu závěru. Lze ocenit, že autorka neváhala poukázat na konkrétní problémy této části občanského, resp. rodinného práva, jež na praktických případech rovněž vhodně demonstruje. Z hlediska zajímavě zvoleného tématu je malinko ke škodě, že autorka neprovádí – byť stručně a náznakem – srovnání s dalšími kontinentálními právními úpravami (kupř. Slovensko, Německo, Rakousko, Francie), což jistě může být případně ještě předmětem ústní obhajoby.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (198 tis. znaků) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy de lege ferenda. Práce je rozdělena do 10 částí a řady podkapitol, kdy prvních šest kapitol usiluje o základní charakteristiku institutů výživného a vyživovací povinnosti, stavu odkázanosti, popisují jeho účel, historii, smysl, systematiku a funkci v právním řádu. Osmá kapitola je pak věnována jednotlivým druhům vyživovacích povinností z pohledu OZ 2012 a zákona o registrovaném partnerství. Další část představuje vlastní analýzu právní úpravy vyživovací povinnosti s relevantními exkurzy do OZ 1964, kdy autorka vhodně tematizuje vybrané instituty vyživovací povinnosti (zálohované výživné, plnění za jiného, úroky atp). Zvláště se pak autorka zabývá problematikou neplnění výživného, absentuje však řešení otázky exekucí, insolvence povinného, soudního řízení a vymáhání výživného. Oceňuji zařazení partí o významu korektivu dobrých mravů (kap.7.4). V práci můžeme postrádat řešení otázek započtení a promlčení, což je ovšem do jisté míry vysvětleno samým názvem a zaměřením předložené práce („Pojetí..). Je rovněž otázkou, zda bylo nutné rozdělit látku do tolika kapitol.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použit dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je adekvátní. Výběr literatury a pramenů základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší. Ocenil bych, kdyby autorka více konfrontovala základní názory doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné postoje současné rozhodovací praxe.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je dobrá. V práci jsem neshledal – až na výjimky – podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je v zásadě pracováno správně. K drobnému přehlédnutí, překlepům či absenci interpunkce došlo jen výjimečně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy *de lege ferenda*)

Práce předkládá několik podnětných názorů a závěrů. Autorka uchopila problematiku spíše standardním způsobem a snaží se nabídnout i úvahy *de lege ferenda*. Autorka správně poukazuje na to, že do účinnosti OZ 2012 nebylo možné vymáhat úroky z prodlení na peněžitém výživném. V rozhodovací činnosti soudů i v právní teorii před 1. 1. 2014 jednoznačně – byť s rozdílnou argumentací – skutečně převažoval názor (odlišně např. L. Chalupa, K otázce úroků z prodlení v soudních rozhodnutích, Právní rozhledy číslo 9/1998), že v řízení o určení výživného podle zákona o rodině nelze oprávněnému společně s dlužným (ani běžným viz Krajský soud v Praze sp. zn. 28 Co 167/2011) výživným přiznat i úroky z prodlení. Autorka by se mohla u ústní obhajoby blíže vyjádřit k problematice:

- Hledisko dobrých mravů jako obecný korektiv pro přiznávání výživného v OZ 2012 (srovnání s dřívější výslovnou úpravou OZ 1964 a ZoR)
- K charakteru tzv. sankčního výživného pro rozvedeného manžela/partnera? Jak dlouho a v jaké míře se má poskytovat po rozvodu manželství/partnerství? – úvahy *de lege ferenda*...
- Co autorka považuje za aktuální problém v ČR při efektivní realizaci vyživovací povinnosti?
- K problematice zálohovaného výživného tak, jak je v současné době diskutován v poslanecké sněmovně. Jaký je autorčin názor na zavedení institutu zálohovaného výživného? Zejména by se mohla vyjádřit k otázce, zda právo na výživné považuje za ryzí soukromoprávní nárok, či zda má úlohu plnění vyživovací povinnosti přebírat stát v určitých situacích?
- Úroky z prodlení za účinnosti OZ 2012 – aktuální výkladové otázky po novelizace OZ.

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce na velmi dobré úrovni, a to jak z hlediska rozsahu, tak svou kvalitativní analýzou. Prokazuje komplexní znalosti vybrané hmotněprávní problematiky podpořené znalostmi související procesní problematiky i širší orientaci v oboru a neshledal jsem v ní žádné podstatné nedostatky. Práce tak splňuje požadavky kladené na kvalifikační práce tohoto stupně.

Závěr:

Předložená práce prokázala samostatnost při zpracovávání zvoleného tématu, schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně i v příslušné judikatuře. Své dílčí poznámky, připomínky a náměty jsem vyjádřil výše v posudku. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s předběžným hodnocením: **prospěla**.

Datum: 7. 12. 2018

Podpis vedoucího rigorózní práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.